

Ocena przydatności wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych w rzekach województwa podkarpackiego badanych w 2005 roku

Podstawa prawna oceny: rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 roku w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz.U.2002.176.1455)

Zgodnie z wykazami użytkowymi wód, opracowanymi przez RZGW w Krakowie, wody rzek województwa podkarpackiego przeznaczone są zarówno do bytowania ryb łososiowatych, jak i karpioatych. Oznacza to, że wszystkie wody wymienione w wykazach powinny spełniać bardziej rygorystyczne wymagania określone dla ryb łososiowatych.

Rozporządzenie definiuje wymagania, jakim powinny odpowiadać wody wyznaczone dla ryb łososiowatych i karpioatych, częstotliwość pobierania próbek wody oraz metody badań i sposób oceny jakości wód. Wody dla ryb łososiowatych oznaczają wody, które stanowią lub mogą stanowić środowisko życia ryb należących do gatunków takich jak: łosoś (*Salmo salar*), pstrąg (*Salmo trutta*), lipień (*Thymallus thymallus*) oraz ryb z rodziny Coregonidae (*Coregonus*). Wody dla ryb karpioatych to wody, które stanowią lub mogą stanowić środowisko życia populacji ryb należących do rodziny karpioatych (*Cyprinidae*) lub innych gatunków, takich jak szczupak (*Esox lucius*), okoń (*Perca fluviatilis*) oraz węgorz (*Anguilla anguilla*).

Woda spełnia wymagania określone dla środowiska naturalnego bytowania ryb, jeśli:

- w 95% próbek zostały spełnione wymagania dotyczące tej wody w zakresie wskaźników: wartości pH, BZT₅, amoniaku, azotu amonowego, azotynów, całkowitego chloru pozostałego, cynku ogólnego i miedzi rozpuszczonej; jeśli próbki pobierane były z częstotliwością mniejszą niż raz w miesiącu, wówczas wymagania dotyczące tych wskaźników muszą być spełnione w każdej próbce,
- wymagania dotyczące temperatury były spełniane w okresach stanowiących łącznie co najmniej 98% czasu,
- w 50% próbek zostały spełnione wymagania w zakresie tlenu rozpuszczonego,
- zostało spełnione wymaganie dotyczące średniorocznej wartości zawiesiny ogólnej.

Dokonując obliczeń do oceny, nie uwzględnia się wyników analiz nie spełniających wymagań, jeżeli naruszenie wymagań nastąpiło na skutek powodzi lub innych klęsk żywiołowych. Przy wyznaczaniu średniorocznej wartości zawiesiny ogólnej, dopuszcza się pominięcie wyników analiz z próbek pobranych podczas wyjątkowych warunków pogodowych, takich jak intensywne opady atmosferyczne, intensywne topnienie śniegu oraz susza. Przy zaliczaniu wód do określonego środowiska bytowania ryb dopuszcza się odstępstwa od wymagań określonych w rozporządzeniu wyłącznie w przypadkach, gdy wymagania te nie są spełniane na skutek naturalnego wzbogacania wody w pewne substancje.

W 2005 roku ocenie przydatności wód do bytowania ryb w województwie podkarpackim poddano 78 rzek w 128 punktach pomiarowych. Wyniki oceny zestawiono w tabeli. Zakres danych tabelarycznych obejmuje również wartości minimalne, maksymalne oraz średnie wskaźników jakości wód, które zadecydowały o wyniku oceny.

Badania wykazały, że w 3 punktach (2,3% punktów sieci monitoringowej), położonych na ciekach w rejonie Magurskiego Parku Narodowego (Wisłoka i jej dopływy: Ryjak i Wisznia), spełnione były standardy jakości określone dla ryb łososiowatych. W 11 punktach (tj. 8,6%) stwierdzono przydatność wód dla bytowania ryb karpioatych. Punkty te rozmieszczone są w górnych częściach zlewni Wisłoki, Sanu oraz Wisłoka. W pozostałych punktach pomiarowych, stanowiących 89,1% ogółu punktów pomiarowo-kontrolnych, woda nie spełniała kryteriów określonych w rozporządzeniu i oceniono ją jako nieprzydatną do bytowania ryb w warunkach naturalnych. Wskaźnikami degradującym wody były najczęściej azotyny, a także fosfor ogólny.